

I. OGÓLNE INFORMACJE PODSTAWOWE O PRZEDMIOCIE (MODULE)
--

Współczesne teorie osobowości Tok studiów 2022/2023– 2026/2027
--

Nazwa jednostki organizacyjnej prowadzącej kierunek:	Collegium Humanum Szkoła Główna Menedżerska w Warszawie Filia w Rzeszowie
Nazwa kierunku studiów, poziom kształcenia:	Psychologia -Jednolite studia magisterskie
Liczba punktów ECTS	3
Język przedmiotu- polski, angielski, inny	polski
Profil kształcenia:	PRAKTYCZNY
Nazwa specjalności:	-
Rodzaj modułu kształcenia: (wskazać właściwe)	Podstawowy / kierunkowy/specjalnościowy /obowiązkowy/ fakultatywny / <u>praktyczny</u>
Rok / Semestr:	2/3
Osoba koordynująca przedmiot:	
Wymagania wstępne (wynikające z następstwa przedmiotów):	Student posiada wiedzę z zakresu pedagogiki, dydaktyki oraz psychologii.

II. FORMY ZAJĘĆ DYDAKTYCZNYCH ORAZ WYMIAR GODZIN

	Wykład	Ćwiczenia/konwersatorium	Laboratorium	Warsztaty	Projekt	Seminarium	Praktyki	Egzamin / zaliczenie	Konsultacje	Suma godzin	Ogółem ECTS
Studia stacjonarne	15	20						2	6	43	3
Studia niestacjonarne	10	10						2	6	28	3

III. METODY REALIZACJI ZAJĘĆ DYDAKTYCZNYCH

Formy zajęć	Metody dydaktyczne -właściwe podkreślić
Wykład/Ćwiczenia	<u>Wykład podający (z prezentacją multimedialną)</u> <u>Wykład problemowy</u> <u>Wykład konwersatoryjny</u> <u>Dyskusja dydaktyczna</u> Ćwiczenia praktyczne pod kierunkiem Ćwiczenia z wykorzystaniem narzędzi informatycznych <u>Metoda przypadków</u> Metoda sytuacyjna Metoda inscenizacji <u>Metoda projektów</u> Gry dydaktyczne (symulacyjne, decyzyjne, psychologiczne) Demonstracja/ pokaz Analiza źródeł <u>Praca w grupie</u> Debata <u>Inne: autoprezentacja</u>

**IV. PRZEDMIOTOWE EFEKTY UCZENIA SIĘ
Z ODNIESIENIEM DO EFEKTÓW KIERUNKU**

Lp.	Opis przedmiotowych efektów uczenia się	Odniesienie do efektu kierunkowego symbol
Wiedza:		
P_W01	Student zna i rozumie główne idee, pojęcia i współczesne teorie wyjaśniające rozwój, działanie i znaczenie osobowości, które pozwalają rozumieć człowieka w sposób wieloaspektowy. Zna różne modele osobowości oraz ma świadomość możliwości ich integracji.	K_W05
P_W02	Student posiada wiedzę na temat ewolucyjnych i biologicznych (genetycznych, neurobiologicznych) uwarunkowań osobowości oraz zachowania człowieka.	K_W05
Umiejętności:		
P_U01	Student potrafi interpretować zachowania człowieka w kontekście teorii cech, społeczno-poznawczych, poznawczych, socjobiologicznych i narracyjnych z uwzględnieniem wpływu czynników biologicznych, emocjonalno-poznawczych i społeczno-kulturowych.	K_U07
P_U02	Student umie łączyć wiedzę teoretyczną z wynikami badań. Potrafi samodzielnie interpretować wybrane zjawiska życia psychicznego na gruncie różnych teorii, w sposób krytyczny operuje wiedzą, zna jej aplikacje w badaniach i różnych dziedzinach funkcjonowania człowieka.	K_U14
Kompetencje społeczne:		
P_K01	Student rozumie potrzebę ciągłego rozwoju osobistego i zawodowego i etycznego. Aktywnie kształtuje swoje zasoby osobowościowe, jest gotowy do podejmowania indywidualnych i zespołowych wyzwań zawodowych.	K_K02
P_K02	Student wykazuje postawę dbałości o własne zdrowie psychiczne. Radzi sobie z problemami, rozwija siebie i wspiera rozwój innych wykorzystując wiedzę z zakresu psychologii osobowości. Inspiruje innych do rozwoju. Uznaje wartość pomocy psychologicznej.	K_K03
V. TREŚCI KSZTAŁCENIA		
Lp.	Wykład:	Odniesienie do przedmiotowych efektów uczenia się
W1	Ujęcie osobowości Psychologia jednostki Gordona W. Allporta. Osobowość dojrzała i typy ludzi wg Allporta. (b) Osobowość jako zespół cech. Czym są cechy, jak je można mierzyć i czy na ich podstawie da się przewidzieć zachowanie. Czynnikowa teoria Raymonda B. Cattella.	P_W01 P_W02
W2	Wymiary osobowości Trójczynnikowa teoria Hansa J. Eysencka. Biologiczne uwarunkowanie cech. Typy osobowości a zdrowie. Pięcioczynnikowy Model Osobowości, czyli Teoria Wielkiej Piątki P.T. Costy i R.R. McCrae'a.	
W3	Wzorce zachowania człowieka. Podstawowe założenia socjobiologii i psychologii ewolucyjnej, związki z teorią ewolucji, interpretacje altruizmu i agresji, strategię doboru partnerów, teoria inwestycji	

	rodzicielskich i konfliktu rodzice-potomstwo R. Triversa, teoria pewności rodzicielstwa D. Bussa, modułowość umysłu wg S. Pinkera.	
W4	Asymetria mózgowa, neuroprzekązniki i ich wpływ na temperament i regulacyjne funkcje osobowości.	
W5	Osobowość jako efekt uczenia się. Behawioryzm jako źródło inspiracji dla teorii społecznego uczenia się, prekursorzy podejścia, warunkowanie klasyczne i instrumentalne, poglądy B. F Skinnera na temat rozwoju i powstawania zaburzeń. Teoria konfliktu Dollarda i Millera.	
W6	Poznawcze ujęcie osobowości. Założenia i rozumienie człowieka. Teoria konstruktów osobistych G.A. Kelly'ego: struktura osobowości, typy konstruktów, Rep Test, dynamika zachowania, psychopatologia i propozycje terapeutyczne. W kierunku podejścia systemowego: teoria pola Kurta Lewina, struktura osobowości (zróżnicowanie w obrębie przestrzeni życiowej), dynamika osobowości. Poznawczo-doświadczeniowa teoria Ja S. Epsteina (przetwarzanie jawne i ukryte). Jak przekonania wpływają na zachowanie człowieka: atrybucyjny model wyuczonej bezradności Seligmana (przekonania dotyczące przyczyn zdarzeń), stałość/zmienność natury ludzkiej, pesymistyczny/optymistyczny styl wyjaśniania	
W7	Spoleczno-poznawcze ujęcie osobowości. Specyfika nurtu, rozumienie osoby i osobowości. Teoria Waltera Mischela – krytyka teorii cech, poznawcze zmienne osobowościowe, kognitywno-afektywny system osobowości (Mischel, Shoda), podpis behawioralny. Paradygmat odraczania gratyfikacji wg Mischela, znaczenie samokontroli w funkcjonowaniu człowieka. Spoleczno-poznawcza teoria Alberta Bandury: modelowanie, przekonanie o własnej skuteczności, procesy poznawcze w motywacji, samoregulacja, psychopatologia i zmiana, znaczenie kliniczne.	
W8	Poznawcze teorie Ja. William James jako prekursor nurtu. Struktura i funkcje systemu Ja. Teoria schematów Ja H. Markus. Teoria ukierunkowań Ja E. T. Higginsa. Motywy organizujące koncepcję siebie. Koncepcja Ja możliwych Markus i Nurius. Teoria samoregulacji Carvera i Scheiera – model cybernetyczny. Samoocena jawna i ukryta. Zastosowania kliniczne.	
W9	Psychologia narracyjna. Specyfika narracyjnego myślenia. Myślenie narracyjne wg J. Brunera. Teoria skryptu S. Tomkinsa. Teoria narracyjnej tożsamości D. McAdamsa. Osobowość jako system znaczeń: teoria wartościowania i teoria dialogowego Ja H. Hermansa	
Lp.	Ćwiczenia	Odniesienie do przedmiotowych efektów uczenia się
T1	Teoria cech w praktyce psychologicznej na przykładzie inwentarza NEO-PI-R	P_U01 P_U02 P_K01 P_K02
T2	Analiza i interpretacja wybranych profili osobowości (studia przypadków)	
T3	Nowe modele struktury i zaburzeń osobowości. Osobowość borderline - ujęcie psychodynamiczne, poznawcze, interpersonalne i biopsychospołeczne.	
T4	Ciemna strona osobowości – Dark Triad (makiawelizm, narcyzm i subkliniczna psychopatia)	
T5	Wzorce kobiecości/męskości i romantyczne relacje w perspektywie ewolucyjnej i kulturowej.	
T6	Czy miejsce, w którym żyjemy wpływa na nasz sposób myślenia i decyduje o tym, kim jesteśmy?	

	Społeczno-kulturowe uwarunkowania osobowości.	
T7	Przekonania o sobie i pojęcie Ja – funkcje regulacyjne	
VI. METODY WERYFIKACJI EFEKTÓW UCZENIA SIĘ		
Forma zajęć, w ramach której weryfikowany jest EU	Metoda weryfikacji –WŁAŚCIWE WYBRAĆ Egzamin pisemny, egzamin ustny, kolokwium, projekt, prezentacja, referat, esej inne	Kategoria weryfikowanych efektów uczenia się: wiedza, umiejętności, kompetencje społeczne WŁAŚCIWE WYBRAĆ
Wykład	Egzamin pisemny	wiedza
Ćwiczenia	Aktywność studenta w czasie dyskusji, realizacja grupowego zadania zaliczeniowego, referat, kolokwium – test jednokrotnego wyboru	umiejętności, kompetencje społeczne
WARUNKI ZALICZENIA PRZEDMIOTU wskazać właściwe		
Wykład: uzyskanie pozytywnej oceny z egzaminu pisemnego		
Ćwiczenia: wykonanie i omówienie grupowego zadania zaliczeniowego/referatu, kolokwium – test jednokrotnego wyboru		
VII. KRYTERIA OCENY OSIĄGNIĘTYCH EFEKTÓW KSZTAŁCENIA		
Ocena kształtująca: a) w zakresie wykładów: - na podstawie odpowiedzi na pytania dotyczące materiału omówionego na poprzednich wykładach; b) w zakresie ćwiczeń: - na podstawie oceny bieżącego postępu realizacji zadań. 1. Określanie i wyjaśnianie studentom celów uczenia się i kryteriów osiągnięcia celów (określenie i wyjaśnienie studentom oczekiwań: nauczyciel wyjaśnia studentom, co będzie podlegało ocenie i tego od nich wymaga). 2. Organizowanie dyskusji, zadawanie pytań i zadań, uzyskując informację na temat procesu uczenia się studentów. 3. Udzielanie studentom informacji zwrotnej, która umożliwi im widoczny postęp w nauce i będzie zawierała odpowiedź na pytania: Co student zrobił dobrze? Co i jak student ma poprawić? Jak student ma się dalej uczyć, aby się rozwijać i robić postępy? 4. Umożliwianie studentom wzajemnego korzystania ze swojej wiedzy i umiejętności (poprzez pracę w grupach i parach, wzajemne nauczanie, ocenę koleżeńską). 5. Wspomaganie studentów, by stali się autorami procesu swojego uczenia się (rozwijanie u studentów wiary w swoje możliwości, motywacji do nauki i zaangażowania, odpowiedzialności za swój proces uczenia się). Ocena podsumowująca: Wykład: ocena wiedzy wykazanej na egzaminie pisemnym o charakterze problemowym. Liczba punktów wymagana do zaliczenia (51% maksymalnej liczby punktów możliwych do uzyskania). Punktacja/oceny: 91%-100% - bdb. 81%-90% - db. plus 71%-80% - db. 61%-70% - dst. plus 51%-60% - dst. 50% – ndst. Ćwiczenia: Na ocenę podsumowującą składają się oceny cząstkowe zdobyte w trakcie ćwiczeń: ocena przygotowanego przez studenta zadania grupowego/referatu, ocena prezentacji zadania grupowego/referatu, uzyskanie minimum 51% maksymalnej liczby punktów możliwych do uzyskania z kolokwium – testu jednokrotnego wyboru, ocena aktywności w trakcie dyskusji, ocena efektów indywidualnej i grupowej pracy studenta, stopnia przyswojenia wiedzy i opanowania umiejętności oraz osiągnięcia kompetencji zakładanych w przedmiotowych efektach uczenia się. Ocena z ćwiczeń: zaliczony/niezaliczony		
VIII. NAKŁAD PRACY STUDENTA – WYMIAR GODZIN I BILANS PUNKTÓW ECTS		
Rodzaj aktywności ECTS	Obciążenie studenta	
	Studia	Studia

	stacjonarne	niestacjonarne
1.Udział w zajęciach z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego i studentów dydaktycznych (wykłady, ćwiczenia, konwersatoria, projekt, laboratoria, warsztaty, seminaria) – SUMA godzin – z punktu II	43	28
W tym		
1.1..Udział w zajęciach z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego i studentów	35	20
1.2..Egzaminy/zaliczenia -liczba godzin	2	2
1.3..Udział w konsultacjach -liczba godzin	6	6
2.– Indywidualna praca własna studenta - liczba godzin – Projekt / esej / studium przypadku / zadanie praktyczne, samodzielne przygotowanie się do zajęć, egzaminów, zaliczeń	32	47
Sumaryczne obciążenie pracą studenta (25h = 1 ECTS) SUMA godzin i ECTS	75 h = 3 ECTS	75 h = 3 ECTS

IX. LITERATURA PRZEDMIOTU ORAZ INNE MATERIAŁY DYDAKTYCZNE

Literatura podstawowa przedmiotu:

Oleś. P. (2005). Wprowadzenie do psychologii osobowości. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe Scholar, rozdziały: VI, VII, VIII, IX, X, XI (11.1), XII (12.2), XIII.

Oleś, P., Drat-Ruszczak, K. (2008). Osobowość, W: J. Strelau, D. Doliński. Psychologia. Podręcznik akademicki. Tom 1. Gdańsk: GWP, 700-755.

Cervone, D., Pervin, L.A. (2011). Osobowość. Teoria i badania. Kraków: Wydawnictwo UJ, rozdziały: 7, 8, 9, 10, 11, 12, 14.

Nisbett, R.E. (2009). Geografia myślenia. Dlaczego ludzie Wschodu i Zachodu myślą inaczej, Sopot: Smak Słowa, 37-88

Oleś, K.P. (2011). Psychologia człowieka dorosłego. Warszawa: PWN.

Pervin, L.A. (2002). Psychologia osobowości. Gdańsk: GWP.

Literatura uzupełniająca przedmiotu:

Trzebiński, J. (2002). Narracja jako sposób rozumienia świata. Gdańsk: GWP.

Siuta, J. (2009). Inwentarz osobowości NEO-PI-R Paula T. Costy i Roberta R. McCrae. Adaptacja polska – Podręcznik. Warszawa: Pracownia Testów Psychologicznych PTP (rozdział 1, 2 i 5).

Jankowski, T., Oleś, M., Bąk, W., Oleś, P. (2009). Przydatność inwentarza NEO-PI-R w diagnozie indywidualnej, W: J. Siuta (red.), Diagnoza osobowości. Inwentarz NEO-PI-R w teorii i praktyce, Warszawa: PTP, 113-154.

Strus, W., Ciecuch, J. (2014). Poza Wielką Piątkę – przegląd nowych modeli struktury osobowości. Polskie Forum Psychologiczne, 19(1), 17-49.

Butcher, J. N., Hooley, J.M., Mineka, S. (2020). Psychologia zaburzeń (Rozdz. 10, Zaburzenia osobowości, s. 409-424). Gdańsk: GWP.

Zawadzki, B. (2017). Lokalizacja zaburzeń osobowości w Kołowym Modelu Metacech Osobowości. Roczniki Psychologiczne, 20(2), 472-512.

Cierpiałkowska L., Soroko E. (2017). Zaburzenia osobowości. Problemy diagnozy klinicznej (Zaburzenie osobowości borderline, s. 171-195). Poznań: Wydawnictwo Naukowe UAM.

Herpertz, S.C. (2011). Wkład neurobiologii w zrozumienie zaburzenia osobowości typu borderline. Psychiatria po dyplomie, 8(5), 18-24.

Pilch, I. (2014). Makiawelizm, narcyzm, psychopatia: ciemna triada jako próba opisanie osobowości eksploatatora. Chowanna, 2(43), 165-181.

Butcher, J. N., Hooley, J.M., Mineka, S. (2020). Psychologia zaburzeń (Anty społeczne zaburzenie osobowości i psychopatia, s. 439-453). Gdańsk: GWP.

Izdebski, Z., Paprzycka, E., Mianowska, E. (2014). Płeć biologiczna i płeć społeczno-kulturowa a związki intymne Polaków. Studia Socjologiczne, 4, 13-39.

Bąk, W. (2002). E. Tory Higgins teoria rozbieżności ja. Przegląd Psychologiczny, 45(1), 39-55.

Bąk, W. (2008). Struktura rozbieżności Ja w zaburzeniach psychicznych. Czasopismo Psychologiczne, 14, 115-129.

Bąk, W. (2008). Teoria ukierunkowań regulacyjnych E. Tory Higgins. Roczniki Psychologiczne, XI(1), 7-38.

Buss, D.M. (2001). Psychologia ewolucyjna. Gdańsk: GWP.